

ΠΡΟΣ

Καθηγητής κ. Κωνσταντίνος Αρβανιτόπουλος
ΥΠΟΥΡΓΟΣ Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού
Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού
Α. Παπανδρέου 37, Μαρούσι 15-180, Αθήνα

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

κ. Κωνσταντίνος Χατζηδάκης
ΥΠΟΥΡΓΟΣ Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων
Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων
Νίκης 5-7, 10180 Αθήνα

Καθηγητής κ. Βασίλειος Μάγκλαρης
Γενικός Γραμματέας Έρευνας και Τεχνολογίας
Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας
Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού
Α. Παπανδρέου 37, Μαρούσι 15-180, Αθήνα

Καθηγητής κ. Τριαντάφυλλος Αλμπάνης
Πρύτανης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

Ιωάννινα, 28 Νοεμβρίου 2012

Κύριε Υπουργέ,

Οι κάτωθι υπογράφοντες, συντονιστές ερευνητικών έργων «ΘΑΛΗΣ» τα οποία, αν και έχουν εγκριθεί εδώ και πολλούς μήνες, στα πλαίσια του ΕΣΠΑ (2007-2013), δεν έχουν προωθηθεί ως προς την υλοποίησή τους λόγω σοβαρών γραφειοκρατικών καθυστερήσεων αλλά και αστοχιών οι οποίες αναλύονται κατωτέρω, θα θέλαμε να σας επισημάνουμε και, αντιστοίχως, **να προτείνουμε** τα εξής:

1. Σημασία και πρόοδος υλοποίησης των έργων:

Η πράξη «ΘΑΛΗΣ» του ΕΣΠΑ (2007-2013) η οποία αφορά ερευνητικά έργα προκηρύχθηκε εντός του 2009 και, μετά από αλληπάλληλες παρατάσεις της προθεσμίας υποβολής λόγω ασαφειών και παλινωδιών στη διατύπωση των όρων της προκήρυξης, οι προς αξιολόγηση προτάσεις υπεβλήθησαν, καταρχήν στην Ελληνική γλώσσα και σε έντυπη μορφή, τον Φεβρουάριο του 2010. Μετά πάροδο 6 περίπου μηνών, κατά την οποία δεν μεσολάβησε καμία διαδικασία αξιολόγησης, μας ζητήθηκε να υποβάλουμε εξ αρχής τις προτάσεις μας, στην Αγγλική γλώσσα και σε ηλεκτρονική πλατφόρμα υποβολής. Η ηλεκτρονική υποβολή έγινε σε δύο φάσεις. Στην πρώτη φάση οι προτάσεις υπεβλήθησαν σε περιληπτική μορφή (τον Οκτώβριο του 2010). Μετά την αρχική αξιολόγηση που έγινε, οι προκρινθείσες προτάσεις επανυπεβλήθησαν σε πλήρη, αναλυτική μορφή (τον Ιούνιο του 2011). Εν τέλει, τα αποτελέσματα της αξιολόγησης ανακοινώθηκαν και οι επιτυχείς προτάσεις έλαβαν έγκριση χρηματοδότησης τον Οκτώβριο του 2011, με καθυστέρηση άνω των δύο ετών από την

αρχική προκήρυξη της πράξης «ΘΑΛΗΣ». Κατά συνέπεια, οι διαχειριστικές αστοχίες σε σχέση με τα προγράμματα αυτά έχουν αρχίσει ήδη από τα στάδια της προκήρυξης και της αξιολόγησης των προτάσεων.

Ας έλθουμε όμως στη σημερινή κατάσταση. Τα ερευνητικά έργα «ΘΑΛΗΣ» είναι έργα συνεργασίας πολλών ερευνητικών εργαστηρίων Ερευνητικών Ιδρυμάτων και Πανεπιστημίων της χώρας και του εξωτερικού. Εστιάζονται σε σύγχρονα ερευνητικά πεδία αιχμής και έχουν επιλεγεί προς χρηματοδότηση, μέσω ανταγωνιστικών και ακαδημαϊκά έγκριτων διεθνών διαδικασιών, διότι αρίστευσαν ως προς την επιστημονική αρτιότητα, την καινοτομικότητα, και την υψηλή προστιθέμενη αξία που αναμένεται να προσφέρουν με την εκπαίδευση νέων επιστημόνων και την εφαρμογή της νέας γνώσης σε ποικίλους τομείς. Είναι προφανές, επομένως, ότι επιβάλλεται ουσιαστική και έγκαιρη υλοποίηση των προγραμμάτων αυτών, χωρίς προσκόμματα από διοικητικού τύπου καθυστερήσεις.

Παρά ταύτα, διαπιστώνουμε επί πολλούς συναπτούς μήνες ότι οι γραφειοκρατικές διαδικασίες που ζητούνται για την προώθηση των έργων είναι πολύπλοκες, χρονοβόρες, σε πολλές περιπτώσεις ασαφείς, και οδηγούν σε απίστευτες καθυστερήσεις. Ενδεικτικά, αναφέρουμε ότι τα έργα της πράξης «ΘΑΛΗΣ» είχαν εγκριθεί προς χρηματοδότηση από τις 7 Οκτωβρίου του 2011 ως ερευνητικά προγράμματα τετραετούς, στις περισσότερες περιπτώσεις, διάρκειας και είχαν προγραμματισθεί να αρχίσουν εντός του πρώτου εξαμήνου του 2012 (τα περισσότερα από τον Ιανουάριο 2012) και να ολοκληρωθεί η υλοποίησή τους έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2015. Ωστόσο, όχι μόνον ελάχιστα έχουν αρχίσει να υλοποιούνται έως σήμερα, αλλά και ο βαθμός υλοποίησής τους είναι ελάχιστος έως μηδαμινός. Αυτό το γεγονός οφείλεται στις πολύμηνες καθυστερήσεις της ΕΥΔ η οποία άργησε να αποστείλει τις σχετικές εντάξεις και προεγκρίσεις των έργων, αλλά και εν μέρει των Επιτροπών Ερευνών οι οποίες δεν προέβησαν έγκαιρα στις κατάλληλες διαδικασίες για την υλοποίηση των έργων. Είναι φανερό ότι έχει δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στη διαχείριση των ερευνητικών προγραμμάτων παρά στην υλοποίησή τους, θέτοντας σε κίνδυνο την δυνατότητα επιτυχούς ολοκλήρωσής τους μέσα στα προβλεπόμενα ασφυκτικά χρονικά πλαίσια.

Ιδιαίτερα προβλήματα αφορούν επίσης την προμήθεια εργαστηριακών αναλωσίμων (βλ. σημείο 2) και τις προσλήψεις εξωτερικών συνεργατών, μεταπτυχιακών φοιτητών ή ερευνητών (βλ. σημείο 3), δύο ζητήματα επίσης καίριας σημασίας για την επιτυχή υλοποίηση των έργων στο δεδομένο ασφυκτικό χρονικό πλαίσιο.

Θεωρούμε αυτονόητο ότι χρειάζεται άμεσα απλούστευση και επιτάχυνση των συναφών γραφειοκρατικών και χρονοβόρων διαδικασιών. Το Υπουργείο θα μπορούσε να βοηθήσει καταλυτικά προς αυτή την κατεύθυνση, αποστέλλοντας, μέσω της αρμόδιας Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης, **συγκεκριμένες και σαφείς οδηγίες** προς τους επιμέρους Φορείς υλοποίησης των έργων (Επιτροπές Ερευνών των αντίστοιχων Πανεπιστημίων ή Ερευνητικών Κέντρων). Πολλές οδηγίες της Διαχειριστικής Αρχής, όπως τουλάχιστον μεταφέρθηκαν σε εμάς μέσω των επιμέρους Επιτροπών Ερευνών, ήταν έως τώρα ασαφείς ή αντιφατικές και οδήγησαν σε σημαντικές καθυστερήσεις λόγω των προς διευκρίνιση θεμάτων που ανέκυπταν. **Θα θέλαμε να τονίσουμε με έμφαση ότι οι καθυστερήσεις δεν οφείλονται σε καμία περίπτωση σε αδράνεια ή αβελτηρία των Επιστημονικών Υπευθύνων (Συντονιστών των έργων).**

2. Προμήθεια εργαστηριακών αναλωσίμων:

Τα περισσότερα από τα έργα της πράξης «ΘΑΛΗΣ», ιδιαίτερα των θεματικών περιοχών αρ. 3 (Βιολογικές και ιατρικές επιστήμες), αρ. 4 (Γεωτεχνικές, ενεργειακές, περιβαλλοντικές επιστήμες) και αρ. 5 (Επιστήμες φυσικής και χημείας), αναφέρονται σε πειραματική έρευνα, η οποία προϋποθέτει έγκαιρη και εύστοχη προμήθεια των απαραίτητων εργαστηριακών

υλικών άμεσης ανάλωσης, στον πλέον κατάλληλο χρόνο, ανάλογα με την εξέλιξη των ερευνητικών προσπαθειών του έργου. Η μη έγκαιρη προμήθεια των κατάλληλων αναλωσίμων θα οδηγούσε όχι μόνο σε κίνδυνο αποτυχίας του ερευνητικού προγράμματος αλλά και σε κίνδυνο λήξης των αναλωσίμων υλικών εφόσον δεν μπορούν να αποθηκευθούν για μεγάλο χρονικό διάστημα (π.χ. βιολογικά αντιδραστήρια, ραδιενεργά ισότοπα, καθώς και άλλα ευαίσθητα αντιδραστήρια ή ένζυμα με περιορισμένο χρόνο ζωής) αλλά πρέπει να χρησιμοποιούνται άμεσα και σε συνάρτηση με τον σχεδιασμό των εκάστοτε πειραμάτων.

Στην πράξη, ωστόσο, διαπιστώνουμε ότι προμήθειες υλικών άμεσης ανάλωσης δεν έχουν προχωρήσει έως σήμερα για κανένα από τα έργα της πράξης «ΘΑΛΗΣ», γεγονός που σημαίνει ότι η δυνατότητα υλοποίησης των περισσότερων έργων βρίσκεται κυριολεκτικά «στον αέρα». Οι προβλεπόμενες διαδικασίες προμήθειας των υλικών άμεσης ανάλωσης σύμφωνα με τον Οδηγό Διαχείρισης (Α.6) επιβάλλουν είτε την ενιαία προμήθεια του συνόλου των υλικών μέσω διαγωνισμού (εκδοχή μη ρεαλιστική, όπως εξηγήσαμε στην προηγούμενη παράγραφο), είτε την σταδιακή, τμηματική προμήθεια των υλικών αυτών μέσω διαγωνισμών κατά την εξέλιξη του έργου (εκδοχή μη πραγματοποιήσιμη ουσιαστικά, λόγω των χρονοβόρων διαδικασιών που συνεπάγεται: υποβολή σχετικού αναλυτικού αιτήματος, διαδικασία έγκρισης από την οικεία Επιτροπή Ερευνών, διαδικασίες προετοιμασίας, διακήρυξης και υλοποίησης των διαγωνισμών από το Τμήμα Προμηθειών της Επιτροπής Ερευνών). Έχουμε διαπιστώσει στην πράξη ότι το σύνολο των διαδικασιών αυτών δεν μπορεί να διεκπεραιωθεί από τις αρμόδιες Επιτροπές Ερευνών σε εύλογο χρονικό διάστημα και, μάλιστα, παρά το ότι έχουν ενεργοποιηθεί παρόμοιες διαδικασίες εδώ και μήνες, κανείς σχετικός διαγωνισμός για προμήθεια αναλωσίμων έργου «ΘΑΛΗΣ» δεν έχει φτάσει καν στο στάδιο της Προκήρυξης!!

Θεωρούμε ότι η προμήθεια των εργαστηριακών αναλωσίμων μέσω διαγωνισμών δεν είναι εφικτή για τα έργα «Θαλής» καθώς οι καθυστερήσεις που συνεπάγεται δεν επιτρέπουν την ουσιαστική υλοποίηση των έργων. Ως μόνη λύση, προτείνουμε να επιτραπεί κατ' εξαίρεση για τα έργα «Θαλής» η απευθείας αγορά των υλικών άμεσης ανάλωσης χωρίς διαγωνισμό, σε χρονικές στιγμές κατά τις οποίες η αγορά του κάθε είδους κρίνεται αναγκαία από τον Επιστημονικό Υπεύθυνο (Συντονιστή) του εκάστοτε έργου. **Προτείνουμε η ρύθμιση αυτή (δυνατότητα για απευθείας προμήθεια των αναλωσίμων χωρίς διαγωνισμό, και χωρίς διαμεσολάβηση άλλων γραφειοκρατικών διαδικασιών) να ισχύσει το συντομότερο δυνατόν.**

3. Προσλήψεις και αμοιβές εξωτερικών συνεργατών:

Η έγκαιρη πρόσληψη εξωτερικών συνεργατών (μεταδιδακτορικών ερευνητών, τεχνικών, μεταπτυχιακών και υποψηφίων διδακτόρων) οι οποίοι θα εργασθούν για να υλοποιήσουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο το επιστημονικό/ερευνητικό έργο και να παραγάγουν τα αντίστοιχα παραδοτέα της κάθε πράξης «ΘΑΛΗΣ» στον προβλεπόμενο χρόνο είναι ζωτικής σημασίας για την πρόοδο των έργων. **Η προσφορά των ανθρώπων που απασχολούνται ως εξωτερικοί συνεργάτες στα ερευνητικά προγράμματα είναι πολύτιμη. Η αποδοτική και ποιοτική υλοποίηση των ερευνητικών έργων προϋποθέτει έγκαιρη πρόσληψη και καλές συνθήκες εργασίας των συνεργατών αυτών.**

Δυστυχώς, έως σήμερα, οι διαδικασίες προσκλήσεων εκδήλωσης ενδιαφέροντος, επιλογής και πρόσληψης εξωτερικών συνεργατών των έργων «ΘΑΛΗΣ» έχουν καθυστερήσει πάρα πολύ, σε σημείο που μόνον για ελάχιστα έργα έχουν ξεκινήσει οι προσλήψεις και αυτές κατά το τελευταίο δίμηνο, ενώ για την πλειοψηφία των έργων δεν έχουν γίνει ακόμη προσλήψεις, ή δεν έχουν αναρτηθεί καν οι προσκλήσεις ενδιαφέροντος. Αν και αυτές οι καθυστερήσεις μπορούν να αποδοθούν εν μέρει σε κωλυσιεργίες ή αδυναμίες των Επιτροπών Ερευνών., σημαντικό μερίδιο ευθύνης φέρει η ίδια η Διαχειριστική Αρχή, λόγω του πλαισίου διαχείρισης και των παλινωδιών που υπήρξαν ως προς τον κανονισμό

πρόσληψης των εξωτερικών συνεργατών, ο οποίος άλλαξε δύο φορές εντός του τρέχοντος έτους (τον Σεπτέμβριο ουσιαστικά ανασκευάστηκε η θεσπισθείσα ρύθμιση του Μαρτίου), ενώ ακόμη και σήμερα δεν έχει επιλυθεί το ζήτημα της πρόσληψης των υποψηφίων διδακτόρων (βλ. κατωτέρω).

Πέραν όμως των καθυστερήσεων, με την ισχύουσα τυπολογία των συμβάσεων ανάθεσης έργου οι συνεργάτες που απασχολούνται στα ερευνητικά έργα υπόκεινται σε καθεστώς κρατήσεων «ελευθέρων επαγγελματιών» και οι αμοιβές τους μειώνονται τελικά κατά το ήμισυ και πλέον, μέσω φορολογικών κρατήσεων και ασφαλιστικών εισφορών που είναι υποχρεωμένοι να καταβάλλουν. Είναι γνωστό ότι οι εξωτερικοί συνεργάτες ερευνητικών έργων τα οποία χρηματοδοτούνται κατευθείαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση δεν υπόκεινται σε καθεστώς κρατήσεων. **Για ποιο λόγο, λοιπόν, δεν ισχύει κάτι παρόμοιο και για συγχρηματοδοτούμενα ευρωπαϊκά προγράμματα όπως οι πράξεις «ΘΑΛΗΣ» που συγχρηματοδοτούνται κατά 85% από το Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Ταμείο;** Αυτή η ανακολουθία θα μπορούσε να αρθεί εν μέρει αν υπήρχε πρόβλεψη για αμοιβή των εξωτερικών συνεργατών των έργων «ΘΑΛΗΣ» μέσω υποτροφίας. Σύμφωνα με προηγούμενη οδηγία της Διαχειριστικής Αρχής που ίσχυε έως πρόσφατα, δεν δίνονταν καθόλου η δυνατότητα πληρωμής εξωτερικών συνεργατών μέσω υποτροφιών. Με νεότερη διευκρίνιση της Διαχειριστικής Αρχής, η οποία ανακοινώθηκε πριν ένα μήνα (16 Οκτωβρίου 2012), ορίζεται ότι «*οι αμοιβές των μεταπτυχιακών και υποψηφίων διδακτόρων δύνανται να είναι υποτροφίες*» με την προϋπόθεση, όμως, ότι «*η χορήγηση υποτροφιών προβλεπόταν ήδη στο Θεσμικό πλαίσιο του επισπεύδοντος Ιδρύματος κατά την υποβολή των προτάσεων της πράξης ΘΑΛΗΣ*». Αν και η πρόσφατη αυτή ρύθμιση είναι θετική, διαιρεί τα επισπεύδοντα Ιδρύματα (Φορείς υλοποίησης των έργων) σε επιδεκτικά και μη επιδεκτικά της ευνοϊκής ρύθμισης, ενώ αφήνει περιθώρια για αμφισβητούμενες ερμηνείες, όπως αποδεικνύουν αιτήματα που απεστάλησαν εκ των υστέρων από τις επιμέρους Επιτροπές Ερευνών προς την Διαχειριστική Αρχή με τα οποία *διεκδικείται* η έγκριση της επιλεξιμότητας των εν λόγω αμοιβών/αποζημιώσεων ως υποτροφιών (π.χ. έγγραφο με αρ. πρωτ. 14416/29-10-2012 από την Επιτροπή Ερευνών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων).

Οι ανωτέρω καθυστερήσεις και αστοχίες λειτουργούν εις βάρος της δυνατότητας αποδοτικής υλοποίησης των ερευνητικών έργων και ουσιαστικής εκπαίδευσης νέων επιστημόνων στα έργα αυτά. Ας σημειωθεί επίσης ότι πολλά έργα έχουν ως παραδοτέα διδακτορικές διατριβές που προβλέπουμε ότι θα είναι δύσκολο να ολοκληρωθούν (υλοποίηση-συγγραφή-εξέταση-απονομή) έως τη λήξη των έργων, δηλαδή σε λιγότερο από 36 μήνες. Ως αντιστάθμισμα, **προτείνουμε, αλλά καθίσταται και αναγκαίο, να επιλυθεί άμεσα το ζήτημα της πρόσληψης και αμοιβής των μεταπτυχιακών και υποψηφίων διδακτόρων με υποτροφίες σε όλα ανεξαιρέτως τα έργα της πράξης «ΘΑΛΗΣ» και να επισπευσθούν όλες οι εκκρεμούσες διαδικασίες πρόσληψης και ενεργοποίησης των συμβάσεων ανάθεσης έργου ώστε να ολοκληρωθούν εντός του τρέχοντος έτους.**

Κύριε Υπουργέ,

Ελπίζουμε ότι θα λάβετε σοβαρά υπόψη σας τα ανωτέρω και θα προβείτε στην διόρθωση των αστοχιών, στην άρση των καθυστερήσεων και στην επίλυση όλων των ζητημάτων ώστε να καταστεί δυνατή η γρήγορη υλοποίηση των προγραμμάτων της πράξης «ΘΑΛΗΣ». Είναι σαφές και προφανές, από τα ανωτέρω, ότι η παρούσα κατάσταση δεν μπορεί να συνεχισθεί γιατί οδηγεί σε πραγματική αδυναμία υλοποίησης των ερευνητικών έργων, με αποτέλεσμα όχι μόνον να μην προωθείται η έρευνα, η καινοτομία και η ανταγωνιστικότητα που αποτελεί και το σκοπό της πράξης «ΘΑΛΗΣ», αλλά να οδηγούμεθα και σε απώλεια θέσεων εργασίας και μειωμένη απορροφητικότητα των ευρωπαϊκών πόρων

που τόσο σημαντική είναι στην περίοδο της κρίσης που βιώνει το Ελληνικό Πανεπιστήμιο και η χώρα μας.

Αναμένουμε τις δικές σας δέουσες ενέργειες και, παράλληλα, θα επιθυμούσαμε ειλικρινά μια εμπειριστατωμένη απάντηση επί των θεμάτων που τίγονται με το παρόν μας έγγραφο.

Με τιμή,

Αντώνιος Αδάμ, Λέκτορας

Δημήτριος Βαγενάς, Καθηγητής

Αθανάσιος Βλεσσίδης, Αναπληρωτής Καθηγητής

Δημήτριος Γαλάρης, Καθηγητής

Σπυρίδων Γεωργάτος, Καθηγητής

Ιωάννης Δεληγιαννάκης, Καθηγητής

Κοσμίδης Κωνσταντίνος, Καθηγητής

Ευάγγελος Κωλέττας, Επίκουρος Καθηγητής

Μαρία Μπαλτατζάνη, Επίκουρος Καθηγήτρια

Κωνσταντίνος Μπούρτζης, Καθηγητής

Κυριάκος Ταμβάκης, Καθηγητής

Γεώργιος Φλούδας, Καθηγητής

Ευστάθιος Φριλίγγος, Καθηγητής

Τζων Μάξγουελ Χάλλεϋ, Αναπληρωτής Καθηγητής

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

Μονάδα Β3: Ανώτατης Εκπαίδευσης & Έρευνας

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Ενιαίος Διοικητικός Τομέας Ευρωπαϊκών Πόρων
Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού
Κωνσταντινουπόλεως 45-49, 11855 Αθήνα

κ. Γεώργιος Ντέτσικας

Προϊστάμενος της Επιτροπής Ερευνών
του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

κ. Αντώνιος Σαμαράς

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ

Συγγρού 340, 17673 Αθήνα

Καθηγητής κ. Ευάγγελος Βενιζέλος

Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ

Ιπποκράτους 22, 10680 Αθήνα
Βουκουρεστίου 34, 10671 Αθήνα

κ. Φώτης Κουβέλης

Πρόεδρος της Δημοκρατικής Αριστεράς

Κριεζώτου 4, 106 71 Αθήνα

κ. Αλέξης Τσίπρας

Πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ-ΕΚΜ

Πλατεία Ελευθερίας 1, 10553 Αθήνα

**Συντονιστές ερευνητικών έργων «ΘΑΛΗΣ»
άλλων Πανεπιστημίων ή Ερευνητικών Κέντρων**